

MØTEINNKALLING

Dato: 25.02.2019

UNGDOMSRÅDET

Mandag 04.03.2019 kl. 16:45

Rådets faste medlemmer innkalles til møte **04.03.2019 kl. 16:45 i formannskapssalen**. Medlemmer som ikke kan møte på grunn av lovlig forfall, skal straks melde fra om dette og oppgi forfallsgrunn. Forfall meldes på telefon 975 48 537 eller epost stig.kapskarmo@baerum.kommune.no

SAKSLISTE

Saksnummer	Sakstittel	
010/19	Godkjenning av protokoll	
011/19	Anonym retting på ungdomstrinnet	
012/19	Fornebu 2035 - Strategi for utvikling av fornebusamfunnet	
013/19	Fornebu - kommunedelplan 3 - 2.gangsbehandling	
014/19	Avlastningstilbud til barn og unge med utviklingshemming - fremtidig behov og kapasitet	
015/19	Klimastrategi 2030- status 2018 og plan for 2019	
016/19	Referatsaker	

Eventuelt

Anne Smedsrud Edstrøm
Rådsleder

Stig Olai Kapskarmo
Rådssekretær

Dato: 05.02.2019 Arkivkode: N-125 Bilag nr: Arkivsak ID: 19/2915 J.post ID: 19/24892
Saksbehandler: Stig Olai Kapskarmo
Saksansvarlig: Stig Olai Kapskarmo

Behandlingsutvalg	Møtedato	Politisk saksnr.
Ungdomsrådet	04.03.2019	010/19

Godkjenning av protokoll

Forslag til vedtak:

Protokoll fra Ungdomsrådets møte 4.2.2019 godkjennes slik den foreligger.

Vedlegg:

Protokoll - Ungdområdet 04 02 19

4325775

Dato:	Arkivkode:	Bilag nr:	Arkivsak ID:	J.post ID:
25.02.2019			19/2634	19/22010
Saksbehandler:	Espen Bakke			
Saksansvarlig:	Siv Herikstad			

Behandlingsutvalg	Møtedato	Politisk saksnr.
Ungdomsrådet	04.03.2019	011/19
Hovedutvalg for barn og unge		

Anonym retting på ungdomstrinnet

Rådmannens forslag til vedtak:

1. Ungdomsskolene i Bærum skal videreutvikle egen vurderingspraksis, ved at lærerne samarbeider og deler erfaringer, med og uten karakter.
2. Gjennomføre forskningsprosjektet Multimodale lærings- og vurderingsformer i 1:1 klasserom (MuLVu) og videreutvikle vurderingspraksis i tråd med funn og anbefalinger.

SAKEN I KORTE TREKK

Bakgrunn

I forbindelse med behandlingen av Handlingsplan 2019- 2022 ble følgende verbalforslag vedtatt: «Hovedutvalg barn og unge ber om en sak om anonym retting av prøver som tar opp i seg erfaringene fra prøveordningen, men som gjør videre vurderinger av tillitsmomentet, hvordan gode begrunnelser og veiledninger kan gis ved anonym vurdering, og hvordan det kan gjennomføres en bredere prøveordning.» I denne saken redegjør rådmannen for hvordan skolene kan videreutvikle sin vurderingspraksis.

Vurderingsforskriften angir hvordan vurdering i skolen skal være. Det skilles mellom underveisvurdering (vurdering for læring) og sluttvurdering (vurdering av læring). I tillegg presenteres det fire sentrale prinsipper for god vurderingspraksis (Utdanningsdirektoratet):

- Elevene skal forstå hva de skal lære og hva som er forventet av dem
- Elevene skal få tilbakemeldinger som forteller dem om kvaliteten på arbeidet eller prestasjonen
- Elevene skal få råd om hvordan de kan forbedre seg
- Elevene skal være involvert i eget læringsarbeid ved blant annet å vurdere eget arbeid og

utvikling

Det aller meste av vurderingen i skolen skal være formativ – den skal fremme læring. Det er stort forskningsmessig belegg for at god vurderingspraksis er avhengig av gode relasjoner og dialog mellom elev og lærer, og en høy grad av elevinvolvering. Det er få indikasjoner på at «anonym retting» gir en bedre vurderingspraksis. Rådmannen foreslår derfor å videreutvikle vurderingspraksisen på ungdomsskolene, ved at lærere samarbeider om vurderingen og deler erfaringer, både med underveis- og sluttvurdering, med og uten karakterer. Bærum kommune har sammen med Universitetet i Oslo søkt om å delta i et forskningsprosjekt knyttet hvordan lærerne kan videreutvikle vurderingspraksisen sin – både med og uten digitale verktøy. Det er ventet svar på søknaden i slutten av februar 2019.

DEL 2 – MER OM SAKEN:

1.0 Bakgrunn

I forbindelse med behandling av handlingsprogrammet 2016 vedtok BAUN; «Bærum kommune gjennomfører et prøveprosjekt med anonym retting av prøver. Plan for gjennomføring legges frem for BAUN».

Rådmannen la frem en [skriftlig redegjørelse](#) av plan for gjennomføring i Hovedutvalgsmøte barn-unge, mai 2016. Prøveprosjektet med anonym retting på 9. trinn ved to ungdomsskoler i Bærum ble gjennomført skoleåret 2016/17. Formålet med forsøket var å undersøke om anonym retting bidrar til en mer reliabel vurderingspraksis innenfor rammen av vurdering for læring knyttet opp til prinsippene for god underveisvurdering.

I november 2017 ga Rådmannen en [skriftlig orientering](#) med erfaringer fra prøveprosjektet. Resultatene av forsøket viser at anonym retting ikke vurderes som bidrag til mer rettferdig karaktersetning eller bedre fremovermeldinger til elevene. Elevene foretrekker vurderinger fra deres egne lærere hvor elevidentitet er kjent.

I forbindelse med behandlingen av Handlingsplan 2019- 2022 ble følgende verbalforslag vedtatt: «Hovedutvalg barn og unge ber om en sak om anonym retting av prøver som tar opp i seg erfaringene fra prøveordningen, men som gjør videre vurderinger av tillitsmomentet, hvordan gode begrunnelser og veiledninger kan gis ved anonym vurdering, og hvordan det kan gjennomføres en bredere prøveordning.»

2.0 Hva sier lovverket?

Vurdering er en av lærerens viktigste oppgaver, fordi vi vet at den har stor betydning for elevenes læring og utvikling. Målet er å støtte læringen og få eleven til å se hvor han eller hun står i sin egen læringsprosess.

Kapittel 3 i Forskrift til Opplæringsloven kalles gjerne «Vurderingsforskriften». Her skiller det mellom mellom underveisvurdering (formativ vurdering – vurdering *for* læring) og sluttvurdering (summativ vurdering – vurdering *av* læring). All vurdering frem mot standpunktkarakter og eksamen på 10. trinn skal være underveisvurdering. Alle elever har rett til underveis- og sluttvurdering, samt en rett til dokumentasjon av opplæringen.

Formålet med vurderingen er tosidig: den skal uttrykke kompetansen til eleven og gi informasjon om hvordan eleven kan utvikle seg videre. *Underveisvurderingen* skal tjene dette formålet, ved at den skal inneholde informasjon om elevens kompetanse og gi veiledning i hvordan eleven kan videreutvikle sin kompetanse i faget. Vurderingen skal brukes som et redskap i læringsprosessen, som grunnlag for tilpasset opplæring, vurdere om eleven har tilfredsstillende utbytte av opplæringen og øke kompetansen i faget. I forskriften vektlegges det at det skal være kjent for

eleven hva som er målene med opplæringen, og hvilke kompetanser som blir vektlagt i vurderingen. *Sluttvurderingen* (eksamen- og standpunktkarakterer) må være basert på et bredt vurderingsgrunnlag som samlet viser den kompetansen eleven har i faget. Eleven skal være kjent med hva som legges til grunn ved fastsetting av standpunktkarakteren.

3.0 Hva vet vi om vurdering?

Bruk av karakterer

Karakterer gir lite informasjon om hvordan man skal videreutvikle sin kompetanse. Erfaringer viser at karakteren kan virke «forstyrrende» på den formative tilbakemeldingen til eleven i etterkant av en vurderingssituasjon. Samdal og Diseth (2011) viser at hyppige karakterer påvirker læringsutbyttet og motivasjonen hos elevene på en negativ måte, og kobles til frykten for dårlige karakterer og sammenligning mellom elever. De skiller mellom indre motivasjon og ytre motivasjon. En person har indre motivasjon dersom man gjør en aktivitet på grunn av interesse for selve aktiviteten, og denne aktiviteten er belønning nok i seg selv. Ytre motivasjon er når en person gjør noe fordi han ønsker å oppnå en belønning eller et mål utenfor selve aktiviteten. Samdal og Diseth viser til at ytre motivasjon har liten sammenheng med prestasjonsnivået. Dersom elever skal ha faglig progresjon er det viktig at de motiveres ut fra eget ønske om å forstå, altså indre motivasjon. Dordy og Wilson (2015) viser at de elevene som er mest opptatt av karakteren etter en vurderingssituasjon ikke ser på tilbakemeldingen fra lærer. De elevene som er mest opptatt av tilbakemeldingen fra lærer, er i mindre grad opptatt av karakteren og mer opptatt av å bruke tilbakemeldingen til videre læring.

Relasjoner i vurderingsarbeidet

Tillitsmomentet i en vurderingssituasjon er viktig. Dette gjelder både mellom lærer og elev og mellom lærer og foresatte. Tillit må være der i forkant, underveis og i etterkant av vurderingssituasjonen. Relasjonsbygging er grunnplattformen i alt undervisnings- og læringsarbeid, og dette er et arbeid som foregår kontinuerlig gjennom hele skoleåret. Videre er tydelig informasjon, tydelige mål og kriterier, dialog og forutsigbarhet elementer som trekkes frem av både lærere og elever.

Eleinvolvering

Siv Måseidvåg Gamlem, førsteamanuensis i pedagogikk ved Høgskolen i Volda, har forsket på tilbakemeldinger som støtte for læring. Gamlem viser at synet på vurdering har endret seg. Tidligere så man på vurdering som lærerens oppgave, i dag vet vi at det er viktig å involvere elevene med tanke på læringsprosesser og selvregulering. Vurdering blir først og fremst et verktøy *for* og ikke *av* læring.

Gamlem skiller, i likhet med forskriften, mellom underveis- og sluttvurdering. Hun trekker frem fire prinsipper for god underveisvurdering:

- Elevene skal forstå hva de skal lære og hva som er forventet av dem
- Elevene skal få tilbakemeldinger som forteller dem om kvaliteten på arbeidet eller prestasjonen
- Elevene skal få råd om hvordan de kan forbedre seg
- Elevene skal være involvert i eget læringsarbeid ved blant annet å vurdere eget arbeid og utvikling

God relasjon mellom lærer og elev kan være avgjørende og bygger opp under disse prinsippene. Underveisvurdering er en kontinuerlig prosess med intensjonen om å styrke elevens læring, mestring og forståelse for egen læringsprosess.

Sluttvurdering

Når det gjelder sluttvurdering, skal denne gi informasjon om elevens kompetanse når opplæringen i

faget avsluttes. Grunnlaget for en standpunktkarakter er de samlede kompetansemålene i faget. Gamlem skriver også om sammenhengen mellom underveisvurdering og sluttvurdering/standpunktkarakter. Sluttvurderingen skal ikke være et matematisk gjennomsnitt, men heller ikke utelukkende basert på kompetanse oppnådd på slutten av opplæringen. Det skal være en samlet vurdering av også tidligere oppnådd kompetanse og måloppnåelse. En god standpunktvurdering avhenger av god underveisvurdering, og Gamlem trekker frem tre viktige elementer:

- Start med slutten – mål for læringsaktiviteten
- Forutsigbar og transparent underveisvurdering
- Tett oppfølging av den faglige progresjonen

Dersom alle disse tre elementene skal virke sammen, må de fire prinsippene for god vurderingspraksis være ivaretatt, og det vanskeligjør en anonym vurderingssituasjon.

Godt kollegialt samarbeid

Gamlem finner i sine studier at god vurderingspraksis utvikles når lærere utforsker og reflekterer i fellesskap. De danner et tolkningsfellesskap. Dette er kjent praksis også i andre profesjoner, for eksempel i medisinske og juridiske yrkesområder. Det er avgjørende å skape en felles forståelse for intensjonene i læreplan og hvordan gi vurdering av kompetanse. I et slikt tolkningsfellesskap må det være dialog, samarbeid og diskusjon mellom kollegaer på egen skole, mellom fagseksjoner på flere skoler og mellom skole og hjem.

4.0 Situasjonen i Bærum

Hver vår avslutter vel 1 500 elever grunnskolen i Bærum kommune. Hver elev får et vitnemål med 14- 15 standpunktkarakterer, i tillegg til minst to eksamenskarakterer. Fylkesmannen utarbeider statistikk over klagesaker på standpunktkarakterer. De tre siste årene varierer antallet fra 14 til 21 klager. Bærumsskolen har dermed lav andel klager på karakterer.

Det er ikke store forskjeller mellom eksamenskarakterer og standpunktkarakterer på kommunalt nivå.

5.0 Erfaringer fra tidligere forsøk med anonym retting

Det er gjennomført forsøk med anonym retting i flere fylker og kommuner tidligere. Forsøkene har blitt gjennomført i videregående skoler. I Rogaland ble anonym retting benyttet ved fastsetting av standpunktkarakter, slik at lærere i fellesskap kunne bruke skjønn for å sikre at faglærer skal få anledning til å sette standpunktkarakter på et mest mulig bredt grunnlag. I korte trekk har forsøkene ikke påvist en signifikant forskjell i karaktersettingen når elevenes besvarelser har vært anonyme. Rogaland rapporterer også om utfordringer knyttet til 100 % anonym retting da lærere melder at de gjenkjenner elever på hvordan de skriver og uttrykker seg (arkivsak 16/10493). Skoleåret 2016/2017 ble det gjennomført et forsøk med anonym retting på to ungdomsskoler i Bærum kommune. Formålet med forsøket var å undersøke om anonym retting bidrar til en reliabel vurderingspraksis innenfor rammen av vurdering for læring knyttet opp til prinsippene for god underveisvurdering. Evalueringen viste at flertallet av elevene svarte at de foretrakk en ikke-anonym vurdering. Elevene mente tilbakemeldinger fra lærer som vurderte anonymt var «annerledes». De var fornøyde med de læringsfremmede tilbakemeldingene, men formen var uvant og de var delt i forhold om de likte dette. Lærerne problematiserer god vurderingspraksis opp mot anonymretting. De poengter at relasjonen mellom lærer og elev, samt kjennskap til elevens utfordringsbilde og læringshistorikk, er viktig for å gi gode læringsfremmede fremover meldinger som elevene kan bruke konstruktivt i sin videre læring og utvikling. Ved anonym retting mente lærerne at tilbakemeldingene ble mer standardiserte, og mindre personlige og spissede. De involverte lærerne mener de vurderer kjente besvarelser mer positivt enn anonyme. Dette gikk på

både karakteren og fremovermeldingen, men dette er ikke dokumentert i forsøket (arkivsak 16/10493).

6.0 Rådmannens vurdering

Tidligere forsøk med anonym retting har ikke vist en signifikant forskjell i karaktersettingen. Elevene melder om «annerledes» tilbakemeldinger, de er delt i hvor vidt de liker dette. Lærerne problematiserer blant annet vanskeligheten av å holde besvarelser anonyme og at anonyme besvarelser vanskeliggjorde gode og spissede fremovermeldinger.

Vurderingsforskriften sikrer elever rett til underveis- og sluttvurdering, samt en rett til dokumentasjon av opplæringen. Formålet med vurderingen er tosidig, å fremme læring underveis og uttrykke kompetansen til eleven underveis og ved avslutning av faget. Teori og forskning på vurdering skiller mellom summativ (sluttvurdering) og formativ vurdering (underveispvurdering). Målet er å støtte læringen og få eleven til å se hvor han eller hun står i læringsprosessen. Rådmannen har drøftet saken med ungdomsskolerektorene, og det er et klart uttrykt ønske om å videreutvikle kollektiv vurderingspraksis basert på forskning og det man vet er god og læringsfremmende underveispvurdering.

Alle elever skal ha en mest mulig rettferdig underveis- og sluttvurdering. Det skal ikke ha noe å si hvilken lærer som fastsetter sluttvurdering eller underveispvurdering i faget. For å videreutvikle egen vurderingspraksis ønsker rådmannen å jobbe videre med intensjonene som ligger i læreplaner og lovverk.

Tiltak 1: Videreutvikle vurderingspraksisen på hver enkelt skole

Rådmannen ønsker målrettet videreutvikling av lærernes vurderingspraksis gjennom økt læreplanforståelse og kollektiv vurderingspraksis. Det skal være fokus på samarbeid og et tolkningsfellesskap rundt underveis- og sluttvurdering gjennom økt grad av felles vurderingsmetoder i fagene, felles vurderingssituasjoner, samretting og dialog med andre skoler, eleven og foresatte. Dette i tråd med de prinsipp som er omtalt i saken.

Flere av våre ungdomsskoler praktiserer i dag underveispvurdering uten karakter. Elevene får karakterer ved terminslutt to ganger i året, samt sluttvurdering. All annen underveispvurdering blir gitt uten karakter. Målsetningen er å videreutvikle en læringsfremmende vurderingskultur der elevene får kriteriebaserte tilbakemeldinger og bruker tilbakemeldingene i videre arbeid med læring.

Rådmannen er også kjent med bærums skoler som praktiserer en ordning hvor elevene først får tilsendt en fremovermelding av arbeidet og invitasjon til dialog for at eleven i størst mulig grad skal kunne nyttiggjøre seg lærerens vurdering. Karakter blir kjent for eleven i etterkant av dialogen.

Det er også viktig å trekke de helt unike vurderingsmulighetene som digital skolehverdag byr på. Elever sender lærerne spørsmål underveis og utkast til vurdering. Lærere sender videoveiledning og lydfiler hvor de gir sine tilbakemeldinger i helt annet omfang enn hva som var mulig i en analog verden. Dette trekkes også frem i følgeforskningsrapportene i Digital skolehverdag som verdifulle bidrag for bedre læring.

Tiltak 2: Forsknings- og utviklingsprosjekt i samarbeid med Universitetet i Oslo

Universitetet i Oslo og Bærum kommune har søkt Norges Forskningsråd om et forsknings og utviklingsprosjekt knyttet til vurdering. Innovasjonsprosjektet Multimodale Lærings- og Vurderingsformer i 1:1 klasserom (MuLVu) skal studere læringsprosesser og formative vurderingsformer i arbeid med multimodale tekster i en stor kommune der bruken av nettbrett er en etablert praksis. Innovasjonen i prosjektet består i å modellere forskningsbasert formativt vurderingsarbeid gjennom designbasert forskning (DBR) slik at kunnskap, forståelser og

perspektiver på nye lærings- og vurderingsformer i 1:1 klasserom blir systematisert for deling og spredning blant lærere i kommunen og på nasjonalt nivå.

Svar på søknad rundt forskningsprosjektet MuLVu er ventet i mars 2019. Målsettingene i prosjektet blir en viktig del i videreutvikling av læreres vurderingspraksis inklusiv de nye lærings- og vurderingsformene våre elever og lærere møter gjennom bruk av nettbrett.

Dato: 18.12.2018 Arkivkode: N-501 Bilag nr: Arkivsak ID: 17/4317 J.post ID: 18/231500
 Saksbehandler: Øyvind Moberg Wee
 Saksansvarlig: Arthur Wøhni

Behandlingsutvalg	Møtedato	Politisk saksnr.
Ungdomsrådet	04.03.2019	012/19
Råd for mennesker med nedsatt funksjonsevne	04.02.2019	007/19
Eldrerådet	05.02.2019	008/19
Hovedutvalg for barn og unge	12.03.2019	016/19
Hovedutvalg for bistand og omsorg		
Hovedutvalg for miljø, idrett og kultur	24.01.2019	003/19
Formannskapet	15.01.2019	014/19
Planutvalget	28.02.2019	033/19
Formannskapet	29.01.2019	026/19
Formannskapet		
Kommunestyret		

Fornebu 2035 - Strategi for utvikling av fornebusamfunnet

Eldrerådet-05.02.2019- 008/19

Vedtak:

1. Eldrerådet etterlyser planleggingen av seniorsenter på Fornebu.
2. Saken tas til orientering.

Råd for mennesker med nedsatt funksjonsevne-04.02.2019- 007/19

Vedtak:

1. Rådet ønsker at kommunen ved utforming av Fornebusamfunnet legger særskilt til rette for deltagelse fra grupper som krever spesiell tilrettelegging.
2. Forøvrig tas saken til orientering.

Formannskapet-29.01.2019- 026/19**Vedtak:**

Spørsmål og tilleggsbestillinger fremkommet i møtet vil bli besvart av rådmannen i henhold til vedtatt tidsplan for behandling av Fornebusakene.

Hovedutvalg for miljø, idrett og kultur-24.01.2019- 003/19**Innstilling:**

1. Strategien legges til grunn for Bærum kommunes innsats og deltakelse i arbeidet med utvikling av fornebusamfunnet.
2. Målformuleringen i punkt E i handlingsplanen endres til: «Det er utviklet en digital plattform, som brukes i kommunikasjon og daglig samhandling mellom ulike aktører. Bylab eller lignende blir brukt som medvirkningsarena.»
3. Rådmannen tar initiativ til at utviklingsarbeidet kan følgeforskes.

Formannskapet-15.01.2019- 014/19**Vedtak:**

Behandlingen av saken ses i sammenheng med sak 013/19 Fornebu - kommunedelplan 3 - 2. gangsbehandling.

Rådmannens forslag til vedtak:

1. Strategien legges til grunn for Bærum kommunes innsats og deltakelse i arbeidet med utvikling av fornebusamfunnet.
2. Målformuleringen i punkt E i handlingsplanen endres til: «Det er utviklet en digital plattform, som brukes i kommunikasjon og daglig samhandling mellom ulike aktører. Bylab eller lignende blir brukt som medvirkningsarena.»
3. Rådmannen tar initiativ til at utviklingsarbeidet kan følgeforskes.

SAKEN I KORTE TREKK

Rådmannen legger i saken frem forslag til «Fornebu 2035 - strategi for utvikling av fornebusamfunnet» etter gjennomført høring. Strategien følger som eget vedlegg og resultatet av høringen omtales i del 2 av saken.

Innledning

Til grunn for utarbeidelsen av denne strategien ligger kommunestyrets vedtak i sak 037/16 (jp.nr 16/43042) fra april 2016: «Fornebu - status for utvikling av Fornebusamfunnet»:

1. *Saken tas til orientering.*
2. *Parallelt med kommende revisjon av Kommunedelplan 2 for Fornebu, bes rådmannen fremme en sak om videreutvikling av fornebusamfunnet i samarbeid mellom kommunen og lokalsamfunnet, næringslivet og relevante organisasjoner.*

I saken redegjorde rådmannen kort for ulike aktuelle tema for nærmere drøfting og vurdering i det videre arbeid. Disse handlet om å

- ta utgangspunkt i den erfaringsoppsummering som allerede foreligger
- adressere utfordringene som er knyttet til å skape gode nærmiljø og lokalsamfunn i et område som er under utbygging
- belyse erfaringer fra andre kommuner knyttet til lokalsamfunnsorganisering av tilsvarende nye

- utbyggingsområder
- utrede muligheter som ligger i å åpne for midlertidig bruk av ubebygde arealer – i tett samarbeid med utbygger, kommune og lokale krefter
- etablere de relasjoner og strukturer som gjør at lokalsamfunnet på Fornebu kan utvikles på en god måte
- arbeide for at de menneskelige, fysiske og organisatoriske ressursene på Fornebu finner hverandre og skaper gode nærmiljø
- skape rom for frivilligheten
 - stimulere til lokal organisering som kan skape et godt «liv mellom husene»

Begrunnelse og innhold

Visjonen for bærumssamfunnet er at befolkning, næringsliv, organisasjoner, interessenter og offentlige virksomheter sammen skaper fremtiden. For kommunen som organisasjon vil det bety at den må evne å dreie sin tilnærming til samfunnsoppgavene fra å løse utfordringer **for** mennesker, til å beskrive behov og finne løsninger **sammen med** dem. En grunnleggende tanke i dette er at mennesker som arbeider sammen som likeverdige partnere, også skaper bærekraftige resultater. Et godt samfunn bygges ved at de som ønsker det, får anledning til å bidra i prosessen. Bærekraftige resultater skapes når interesser møtes og brynes.

Eksempler fra større utviklingsprosjekter viser at det er gjort ulike erfaringer med slike arbeidsformer. Det er ikke utviklet en vel etablert metode. Skal dette prøves ut på Fornebu, må kommunen se på det som en samfunnsinnovasjon som med stor sannsynlighet vil utfordre mange aktørers vanlige måte å spille sin rolle på.

I «Fornebu 2035 - strategi for utvikling av fornebusamfunnet» tar rådmannen utgangspunkt i at kommunen ønsker å arbeide nært med befolkning, organisasjoner og næringsliv, og utvikle løsninger på konkrete samfunnsbehov sammen med dem. Ved å arbeide med konkrete tema, kan det skapes løsninger for fellesskapet som mange har eierskap til. Samtidig kan det utvikles relasjoner, kunnskap og erfaringer som på sikt gjør slikt samarbeid enklere og dypere.

Prioritering av kommunens innsatser

Strategien legger opp til at det fra kommunens side er behov for å konsentrere innsatsen om **to avgjørende forutsetninger** for utviklingen av samfunnet på Fornebu.

Byliv. I KDP3 foreslår rådmannen at områdene rundt og langs stasjonene på Fornebusbanen skal utvikles med et bymessig preg og ha høy kvalitet på de offentlige rom og kort vei til alle daglige gjøremål. Området skal ha et tett nettverk av forbindelser med innslag av næringsvirksomhet; service, bevertning og attraksjoner. Sentrumsområdene skal ha høy grad av funksjonsblanding, aktive og åpne førsteetasjer, urbane byrom av høy kvalitet som er godt tilrettelagt for byliv. Handel lokaliseres primært innenfor disse områdene.

Sett fra et samfunnsperspektiv handler byliv om hvordan byrom og møteplasser kan tas i bruk, hva som skal til for at byen skaper rom for alle og hvordan ulike funksjoner kan organiseres slik at de bidrar til mangfold og trivsel. Ettersom det vil ta tid før byen står «ferdig», blir det viktig å skape byliv mens vi venter på den.

Bærekraft. Bærekraft har på den ene siden et klimaklokt aspekt. I klimastrategien er det vedtatt at kommunen skal ha som ambisjon at Fornebu i 2027 er utslippsfritt. Det innebærer stort fokus på hvordan området bygges og organiseres, men også på å finne frem til og prøve ut løsninger som gjør at befolkningen kan delta i tiltak som reduserer utslipp.

Bærekraft har også et sosialt aspekt. Samfunnmessig handler bærekraft også om å bygge relasjoner og strukturer som bidrar til at mennesker kan utfolde seg og trives der de bor og lever. Erfaringer fra andre store utbyggingsområder tilsier at det er behov for innsats fra mange for at

fornebusamfunnet kan være sosialt bærekraftig for alle generasjoner.

Handlingsplan 2018-2020

I høringsdokumentet foreslår rådmannen at kommunen frem til 2020 skal legge vekt på at det arbeides med løsninger på behov som gjelder:

- Fornebutårnet sentrumsområde – ny kunnskap og gammel klokskap
- Ung fritid – sammen med ungdommen
- Oksenøya senter – et sted der folk møtes
- Klimaklok delingsøkonomi – skape engasjement og vilje
- Digital samhandling – nå ut og kommunisere med mange
- Byliv mens vi venter på byen – bygge relasjoner mellom folk
- Midlertidig bruk av arealer – skape samfunnsliv

Kommunen må være åpen for å delta i arbeid med andre tema som lokalmiljøet eller andre parter tar initiativ til.

For å støtte opp om utvikling av relasjoner, kunnskap og erfaringer, er det aktuelt å få på plass samarbeid med forskningsmiljøer som kan følge og vurdere prosesser og resultater og gi bidrag til nødvendige forbedringer underveis.

Prosess/medvirkning internt og eksternt

I strategidokumentet – appendiks 1 – har rådmannen redegjort for lokale prosesser under arbeidet med strategien.

Organisatoriske og økonomiske konsekvenser av beslutningene

Som nevnt, legger strategien opp til et innovasjonsarbeid som vil utfordre mange aktørers roller og måter å arbeide på. Dette vil også gjelde kommunens organisasjon. Som i innovasjonsarbeid generelt, må aktørene også på Fornebu være forberedt på at prosjekter ikke lykkes fullt ut med en gang. Det må være rom for å ta i bruk uprøvde arbeidsformer og lære av erfaringer underveis. Rådmannen legger vekt på at det å legge ned ressurser i arbeid med samskapingsprosjekter, må sees på som en investering som på sikt vil betale seg – også for kommunen. Arbeidet kan innebære noe økning i kommunens ressursbruk fra starten av. Dette vil bli håndtert innefor de økonomiske rammer som er gitt.

Beslutningspunkter

«Fornebu 2035 – strategi for utvikling av fornebusamfunnet» fremmes for beslutning. Når den politiske behandling er fullført, vil prioriteringene i strategien legges til grunn for prioritering av kommunens innsats og deltakelse i utviklingsarbeidet.

Rådmannen tar opp forslaget fra Beboeraksjonen om at målformuleringen i handlingsplanen om «Digital kommunikasjon» utvides til også å etablere arenaer for konkret medvirkning og foreslår at forslaget vedtas.

Vedlegg:

Kommentarer til innkomne høringsuttalelser	4223969
Høringsinnspill til strategi for fornebusamfunnet	4223975
Fornebu 2035 - Strategi for utvikling av Fornebusamfunnet - rådmannens forslag	4275461

DEL 2 – MER OM SAKEN:

1. Høringsrunden

Formannskapet vedtok 24.04.2018 å legge «Fornebu 2035 – Strategi for utvikling av fornebusamfunnet» ut på høring. Frist for høringsuttalelser ble satt til 22. juni 2018. Ved fristens utløp var det kommet inn 12 uttalelser. Uttalelsene er vedlagt. I tillegg har eldrerådet, rådet for mennesker med funksjonshemming og ungdomsrådet hatt utkastet til behandling. Rådmannen har i et eget notat kommentert de ulike uttalelsene og foreslått hvordan de følges opp. Formannskapets vedtak i april la også til grunn at saken fremmes til behandling i hovedutvalgene før den kommer tilbake til formannskapet. Det er lagt opp til at formannskap og kommunestyre skal behandle samfunnsstrategien samtidig med Kommunedelplan3 for Fornebu. Det er på den ene siden viktig at det er samsvar mellom de to sakene. Det er rådmannen opptatt av å sikre. På den andre siden er ikke samfunnsstrategien avhengig av vedtak i kommunedelplanen for å kunne tas i bruk. Forslag til innsats og deltakelse vil være aktuelle uansett de mål og rammer som vil gjelde for kommunedelplanen. Saken fremmes derfor nå.

2. Uttalelser fra rådene

Nedenfor gir rådmannen en vurdering av uttalelser fra rådenes behandling.

Uttalelse fra eldrerådet:

1. Eldrerådet mener at det bør legges tilrette for eldre og mennesker med nedsatt funksjonsevne, både kommunikasjonsmessig og sosial deltagelse. Det er viktig at det legges vekt på å gi disse gruppene mulighet til aktiv deltagelse i samfunnslivet på lik linje med alle andre.
2. Eldrerådet mener det bør stilles lokaler til rådighet for et eldresenter.

Kommentar: Fornebupiloten er i gang med å utvikle aktivitetsmuligheter sammen med representanter for den eldre befolkning i fornebuområdet. Erfaringen så langt er at det i gruppen er et mangfold av behov og ønsker som må møtes på mange ulike måter. Så langt er det få som har etterspurt et eget eldresenter. Fremover er det behov for å finne møteplasser som kan tilfredsstille ulike behov.

Uttalelse fra råd for mennesker med nedsatt funksjonsevne

Rådet mener det må være et viktig mål for utviklingen av Fornebusamfunnet at det ikke skapes barrierer som hindrer personer med funksjonsnedsettelse å være en naturlig del av dette samfunnet. Kommunen bør derfor ta særlig hensyn til behovene som personer med funksjonsnedsettelse har for tilrettelegging og tilpasning. Det må legges vekt på å gi denne gruppen mulighet for aktiv deltagelse i samfunnslivet på lik linje med alle andre. Det må videre legges vekt på organisering og løsninger som bidrar til sosial inkludering, fysisk aktivitet og som motvirker ensomhet.

Kommunen bør tilrettelegge for aktiv deltagelse og medvirkning i samfunnsutviklingen fra alle utsatte grupper. Det bør legges til rette for at personer med funksjonsnedsettelse får være med å medvirke til samarbeid mellom innbyggerne i kommunen. Det bør også legges til rette for at organisasjonene til personer med nedsatt funksjonsevne får være med og bidra, f.eks. i utprøvingen av nye former for innbyggingsamarbeid og samskaping.

Fornebusamfunnet vil få en meget ressurssterk befolkning og det bør derfor være en målsetting at dette samfunnet har en særlig høy andel frivillighetsarbeid. En av målsettingene for Fornebusamfunnet bør derfor være at dette samfunnet skal være et fyrtårn i frivillighetsarbeidet i Bærum.

Utviklingen bør for øvrig ta utgangspunkt i følgende prinsipper og forutsetninger:

- like muligheter for alle
- tilgjengelig og forståelig informasjon
- aktiv innhenting av informasjon fra utsatte grupper
- universelle løsninger
- livsløpsstandard
- inkluderende design og arkitektur
- enkel og intuitiv bruk
- utforming som minimerer farer og skader
- tilrettelegge for fysisk aktivitet og friskliv
- etablere gode møteplasser, særlig for all ungdom
- sørge for at utviklingen skjer i samspill med frivillighetsorganisasjonene
- sørge for at organisasjonslivet har tilgang til egnede lokaler (låne/leie)
- bruke fornebusamfunnet til å teste ut nye innovative løsninger og tjenester, gjerne på områder som berører personer med funksjonsnedsettelse
- sørge for å være i forkant av samfunnsutviklingen for å motvirke negative effekter

Kommentar: Mangfold er et fokusområde for fornebusamfunnet. Det betyr at mennesker med nedsatt funksjonsevne blir invitert til deltakelse på linje med andre når samfunnsutvikling er på dagsorden. Gjennom samskaping kan ulike behov og muligheter kunne komme frem tidlig. Det øker også muligheten for å utvikle løsninger som sikrer tilgjengelighet og tilgang for alle.

Uttalelse fra ungdomsrådet

Rådet tok enstemmig saken til orientering

Kommentar: Ettersom det ikke foreligger særskilt uttalelse fra ungdomsrådet etter høringsrunden, ønsker rådmannen å høre med rådet om det er ønskelig med mer direkte deltakelse i prosjekter som særlig angår barn og unge.

3. Uttalelser fra eksterne instanser

Alle eksterne høringsuttalelser er samlet i eget vedlegg. Det er også et eget vedlegg med rådmannens kommentarer til disse.

Strategidokumentet som helhet

På bakgrunn av innspill og forslag fra høringsinstansene har rådmannen reformulert enkelte deler av teksten i strategidokumentet. Endringene bidrar til å forenkle og tydeliggjøre meningsinnholdet i høringsutkastet uten dermed å endre det.

Forslaget til handlingsplan i strategidokumentets pkt 10

Beboeraksjonen foreslår i sin uttalelse en ny målformulering og tre nye tema i tillegg til dem som er foreslått i strategien. Rådmannen foreslår at målformuleringen til temaet «Digital samhandling» endres i tråd med Beboeraksjonens forslag. Forslaget ivaretar behovet for at digital samhandling er en måte å arbeide med samfunnsspørsmål på, men at den må suppleres med andre måter der folk faktisk møtes for å gjøre et stykke arbeid. Det vises i denne sammenheng til Fornebupilotens forslag om å etablere et bylaboratorium på området. Rådmannen foreslår derfor at mål for dette tema blir: **«Det er utviklet en digital plattform, som brukes i kommunikasjon og daglig samhandling mellom ulike aktører. Bylab eller lignende blir brukt som medvirkningsarena.»**

Beboeraksjonen foreslår også tre nye tema. Disse er knyttet til bruk av arealer ved Rolfsbukta, til arealer og anlegg for idrett og aktivitet og til mulighet for musikk og kunst. De av slik karakter at rådmannen anbefaler at de ikke tas inn i handlingsplanen som tillegg til eller erstatning for de tema som allerede er foreslått. De angår saksområder som på ulike måter omhandler arealbruk og sosial infrastruktur og derfor blir håndtert og skal håndteres i behandlingen av Kommunedelplan 3 og etablering av sosial infrastruktur.

At rådmannen foreslår at de ikke tas inn i handlingsplanen, betyr imidlertid ikke at de ikke kan løftes frem og jobbes med lokalt. Det er viktig å understreke at et bylaboratorium på Fornebu ikke kan eller skal begrenses til tema som kommunen «eier» og har behov for å invitere til prosess om. Det

kan også være tema med utgangspunkt som har lokalt eierskap, tar utgangspunkt i lokale initiativ og kan løses lokalt. Også i slike prosesser kan kommunen delta, men da som bidragsyter og ikke som eier.

Nye forslag

Fornebulandet Vel og Fornebupiloten foreslår i sin uttalelse at det etableres lokalsamfunnsutvalg som kan samle kreftene, tale med en stemme og fungere som dialogpartner med kommunen. Ideen er hentet blant annet fra kommuner i Danmark. Ideen er ikke nærmere beskrevet og må utvikles ytterligere dersom den skal utprøves.

Behandlingen i møtet 05.02.2019 Eldrerådet

Forslag fremmet av ,

Ragna Berget Jørgensen (BFF) fremmet følgende forslag:

Eldrerådet etterlyser planleggingen av seniorsenter på Fornebu.

Votering:

Berget Jørgensens forslag ble enstemmig vedtatt.

Rådmannens forslag tas til orientering.

Eldrerådet-05.02.2019- 008/19:

Vedtak:

1. Eldrerådet etterlyser planleggingen av seniorsenter på Fornebu.
2. Saken tas til orientering.

Behandlingen i møtet 04.02.2019 Råd for mennesker med nedsatt funksjonsevne

Forslag fremmet av ,

Magnar Danielsen (H) fremmet følgende forslag:

Rådet ønsker at kommunen ved utforming av Fornebusamfunnet legger særskilt til rette for deltagelse fra grupper som krever spesiell tilrettelegging

Votering:

Danielsens forslag ble enstemmig vedtatt.

Rådmannens forslag ble enstemmig tatt til orientering.

Råd for mennesker med nedsatt funksjonsevne-04.02.2019- 007/19:

Vedtak:

1. Rådet ønsker at kommunen ved utforming av Fornebusamfunnet legger særskilt til rette for deltagelse fra grupper som krever spesiell tilrettelegging.
2. Forøvrig tas saken til orientering.

Behandlingen i møtet 29.01.2019 Formannskapet

Sakene 025, 026/19 ble åpnet for samtidig behandling.

Formannskapet-29.01.2019- 026/19:

Vedtak:

Spørsmål og tilleggsbestillinger fremkommet i møtet vil bli besvart av rådmannen i henhold til vedtatt tidsplan for behandling av Fornebusakene.

Behandlingen i møtet 24.01.2019 Hovedutvalg for miljø, idrett og kultur

Hovedutvalg for miljø, idrett og kultur-24.01.2019- 003/19:

Innstilling:

1. Strategien legges til grunn for Bærum kommunes innsats og deltakelse i arbeidet med utvikling av fornebusamfunnet.
2. Målformuleringen i punkt E i handlingsplanen endres til: «Det er utviklet en digital plattform, som brukes i kommunikasjon og daglig samhandling mellom ulike aktører. Bylab eller lignende blir brukt som medvirkningsarena.»
3. Rådmannen tar initiativ til at utviklingsarbeidet kan følgeforskes.

Behandlingen i møtet 15.01.2019 Formannskapet

Forslag fremmet av Lisbeth Hammer Krog, H

Behandlingen av saken ses i sammenheng med sak 013/19 Fornebu - kommunedelplan 3 - 2. gangsbehandling.

Votering:

Enstemmig.

Formannskapet-15.01.2019- 014/19:

Vedtak:

Behandlingen av saken ses i sammenheng med sak 013/19 Fornebu - kommunedelplan 3 - 2. gangsbehandling.

Dato: 18.12.2018 Arkivkode: N-515.1, PLANID-2016014 Bilag nr: Arkivsak ID: 16/8446 J.post ID: 18/245800
 Saksbehandler: Nina Koren Viksjø
 Saksansvarlig: Jannike Hovland

Behandlingsutvalg	Møtedato	Politisk saksnr.
Formannskapet	15.01.2019	013/19
Planutvalget	28.02.2019	034/19
Formannskapet	29.01.2019	025/19
Ungdomsrådet	04.03.2019	013/19
Eldrerådet	05.02.2019	009/19
Råd for mennesker med nedsatt funksjonsevne	04.02.2019	008/19
Formannskapet		
Kommunestyret		

Fornebu - kommunedelplan 3 - 2.gangsbehandling

Eldrerådet-05.02.2019- 009/19

Vedtak:

Saken tas til orientering.

Råd for mennesker med nedsatt funksjonsevne-04.02.2019- 008/19

Vedtak:

Saken tas til orientering.

Formannskapet-29.01.2019- 025/19

Vedtak:

Spørsmål og tilleggsbestillinger fremkommet i formannskapets møte vil bli besvart av rådmannen i henhold til vedtatt tidsplan for behandling av Fornebusakene.

Formannskapet-15.01.2019- 013/19

Behandlingsprosess:

Tirsdag 29.01: behandling i formannskapet 1. gang med mulighet for partiene til å gjøre

tilleggsbestilling av aktuelle temaer fra rådmannen.

4.3-6.3: behandling i rådene

Torsdag 28.02: behandling i planutvalget 1. gang

Tirsdag 05.03: åpent høringsmøte for formannskapet og planutvalget

Torsdag 14.03: behandling i planutvalget 2. gang

Tirsdag 19.03: behandling i formannskapet 2. gang

Onsdag 27.03: behandling i kommunestyret

Rådmannens forslag til vedtak:

Forslag til kommunedelplan 3 for Fornebu, - arealdel, planID 2016014, plankart dokument 4231093 og bestemmelser dokument 4231087, samt planbeskrivelse dokument 4231116 , miljøprogram dokument 4231270 og overordnet prinsipplan for gate-, park- og byromsstruktur dokument 4231164 vedtas, jf. plan- og bygningsloven § 11-15.

SAKEN I KORTE TREKK

Rådmannen legger med dette frem forslag til Kommunedelplan 3 for Fornebu (KDP 3). KDP3 Fornebu vil være et overordnet styringsverktøy for alle kommende reguleringer på Fornebu. Rådmannen legger frem en egen sak om samfunnsutvikling på Fornebu «Fornebu 2035 – Strategi for utvikling av fornebusamfunnet».

Parallelt med sluttbehandling av KDP 3 har rådmannen fremforhandlet utbyggingsavtale om fremskyndingsbidrag med OBOS. Avtalen vil danne mal for tilsvarende avtaler med øvrige boligutbyggere på Fornebu. Rådmannen vil legge fram egen sak om kommunalt vedtak av disse utbyggingsavtalene i tilknytning til sluttbehandling av KDP 3.

Det har vært omfattende medvirkning i hele planprosessen for KDP 3. Innspill fra innbyggere, organisasjoner, offentlige instanser og næringsliv til høringen av KDP3 som kom, under og etter høring og i forbindelse med det store høringsmøtet på Fornebu 12. april 2018, har gitt verdifulle bidrag og medført klare forbedringer av planen.

Rådmannens innstilling:

Fornebu er, sammen med Sandvika og Bekkestua, prioriterte utbyggingsområder i Bærum. I henhold til arealstrategien skal hovedtyngden av bolig- og næringsveksten i kommunen komme i disse områdene. Det plangrepet som foreslås gjør Fornebu godt egnet til å ta en stor del av veksten innenfor en ramme som gir rom for en variert boligbygging. Kommende T-baneløsning både fordrer og gir grunnlag for økt utnytting. Utbyggingsavtaler sikrer betydelig bidrag til utbygging av skoler, barnehager mm.

I forslag til KDP3 Fornebu anbefaler rådmannen en bolig- eller planramme på ca 11 000 boliger. Dette gjør det mulig å realisere plangrepet med inndeling i tre områder. Det er «Byen» med høyest utnyttelse og størst tilbud av handel, næring, kultur og aktiviteter, «Parken» med noe mindre utnyttelse og lokalisering inntil Nansenparken, og «Landet» med lavest utnyttelse og rene boligområder. Planen tilrettelegger for en bærekraftig og klimaklok byutvikling med korte avstander til hverdagsfunksjoner og kollektivtransport. I tråd med dette legges det opp til sentrumsfunksjoner

i tilknytning til de tre T-banestasjonene: Fornebuporten, Flytårnet og Fornebu.

Dette plangrepet, mener rådmannen, vil gi gode rammer for innbyggere i forskjellige livsfaser, med ulike livsstiler og preferanser. I et langsiktig perspektiv vil plangrepet også få betydning for kommunen fordi det sikrer en bedre demografisk balanse som kan påvirke arbeidskraftbehov, skatteinntang m.m.

Rådmannen understreker at kommunens vedtak om bolig- og planramme for Fornebu henger nøye sammen med muligheten for gunstige utbyggingsavtaler til sosial infrastruktur, skoler, barnehager m.m. og er en nødvendig forutsetning for at Akershus fylkeskommune oppnår avtaler om grunneierbidrag for utbygging av Fornebubanen.

I tillegg til at plangrepet både forutsetter og godt tåler en boligramme på 11 000 boliger, vil rådmannen legge til grunn følgende forhold for sin tilrådning:

1. Utbyggingsavtalene gjør at utbygging av barnehager, skoler m.m. på Fornebu er betydelig rimeligere enn i andre deler av kommunen. Avtalene vil i sum sikre at bidraget utgjør 2,3 mrd kroner som vil utgjøre ca 50% av det kommunale investeringsbehovet.
2. Fornebubanen muliggjør og fordrer økt utnyttelse på Fornebu. T-bane gir høyeffektiv komfortabel transportkapasitet for inn- og uttransport av langt flere bosatte og arbeidstakere enn dagens bussløsninger.
3. Byvekstavgiftene, samordnet bolig, areal og transportplanlegging, regional plan for areal og transport Oslo og Akershus, kommunens egen arealstrategi og klimastrategi fordrer høy utnyttelse ved kollektivknutepunktene. Store investeringer i kollektivtilbud skal og må følges opp av økt utnyttelse langs banetraséen.
4. T-banens transportkapasitet og økt utnyttelse på Fornebu kan være viktig bidrag til at Bærum når sine klimaforpliktelser knyttet til det nasjonale nullvekstmålet dvs målet om ingen økning i persontransport med privatbil.
5. Realisering av T-banen forutsetter et betydelig bidrag fra grunneierne på til sammen 2, 040 mrd kroner på Akershus-/Bærums-siden. Bidraget er knyttet til den forventede økte utbygging fra KDP 2 til KDP 3. Det ansees at med en ramme på 11000 vil grunneierbidraget komme på plass og sammen statlige bidrag og Oslopakke 3-midler sikre fullfinansiering. En lavere boligramme vil gi et høyere bidrag pr kvm utbygging og være særs krevende å få grunneiernes tilslutning til.

Disse forhold er mer omtalt i del 2 av saksfremlegget, men rådmannen her fremheve noen momenter.

Planramme på 11 000 boliger sikrer et mer mangfoldig boligtilbud

Rådmannens planfaglige vurderinger konkluderer med at Fornebu ikke bare «tåler» en planramme på 11 000 boliger, men at plangrepet langt på vei fordrer et utbyggingsvolum i den størrelsen. Dette for å kunne etablere rikere tilbud og bymiljø i områdene ved t-banestasjonene. Fornebu vil like fullt ha områder med tilbud om mer landlige kvaliteter innenfor områdene Parken og Landet med umiddelbar nærhet til rekreasjons- og naturområder langs sjøen .

Planrammen, sammen med det differensierte plangrepet, vil gi Fornebu fortrinn med å kunne tilby reelle valg mellom mange alternativer av boligform og boligtyper – fra

rekkehus nær sjøen til en mindre byleilighet over et livlig gateliv ved t-banestasjonen.

Større variasjon i boligtilbud vil gi langt flere økonomisk mulighet til å etablere seg på Fornebu. Det vil også gi innbyggere mulighet til en boligkarriere innad på Fornebu; fra en 2-rommer, til rekkehus og kanskje tilbake til en tilpasset leilighet for seniorsegmentet.

Rådmannen mener at anbefalt planramme over tid vil gi en mer naturlig miks av befolkning – kort sagt et mer mangfoldig Fornebu med større valgfrihet til «mennesker (som) lever, tenker, tror og elsker forskjellig...» (Fornebuerklæringen)

Utbyggingsavtaler sikrer betydelig rimeligere infrastruktur

Rådmannen vil understreke at Fornebu er det eneste stedet i Norge der en kommune har fått anledning til å inngå utbyggingsavtaler for medfinansiering av sosial infrastruktur og at avtalene er begrunnet med at utbyggingen er av stor samfunnsmessig betydning.

Alle utbyggerne på Fornebu har gitt tilslutning til søknad om samtykke til å inngå utbyggingsavtaler om bidrag til sosial infrastruktur. Alle utbyggerne har stilt som vilkår for å inngå avtale at det i KDP 3 blir åpnet for en vesentlig økt utbygging.

Kommunal- og moderniseringsdepartementet la også *forholdsmessighet* til grunn for tillatelsen, dvs at utbyggernes bidrag skal være i samsvar med merutnyttelsen. Ved en samlet utnyttelse på 11000 boliger er kommunen sikret bidrag fra utbyggerne som i sum er nærmere 2,7 mrd kroner. Ved inngåelse av avtale vil også kommunen være forpliktet til å bygge det som er avtalt av kommunale bygg og som er nødvendig for å gi tilbud om skole, barnehager mm i tråd med utbyggingen.

Rådmannen vil understreke at avtalene må avspeile forholdsmessighet mellom bidrag og merutnyttelse for alle parter. En redusert planramme vil kunne medføre krav om reforhandling av avtalene og dermed også usikkerhet om hva det vil gi av muligheter til å få dekket 50% av kommunens utgifter. En situasjon der kommunen står uten utbyggingsavtalene, vil være svært ugunstig økonomisk.

Forneubanen sikrer en bærekraftig befolkningsvekst

Det er Stortinget som høsten 2019 skal vedta finansiering og bygging av Forneubanen. Statens bidrag er 50% av kostnadene på ca 13,8 mrd. Akershus fylkeskommune og Oslo kommune må garantere for den andre halvdel. Akershus fylkeskommune legger til grunn en forutsetning for sitt vedtak et vesentlig grunneierbidrag, på 2,040 mrd kroner. For å holde tidsplanen mht åpning av banen i 2025, må Akershus fylkeskommune fatte vedtak før sommeren 2019. Grunneierne har signalisert villighet til å inngå en slik avtale om bidrag til bane under forutsetning av en planramme på ca 11000 boliger blir vedtatt.

Finansieringsmodellen med grunneierbidrag er basert på forutsetninger bestemt utenfor kommunens beslutningsmyndighet, men KDP3 bygger på forutsetning om at t-bane kommer på plass.

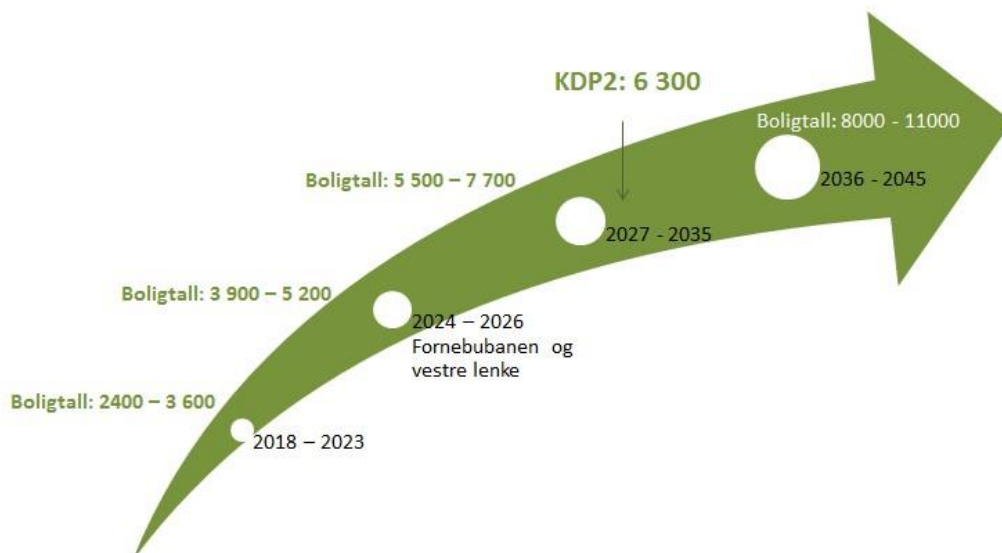
Både planfaglige vurderinger, mulighet for positivt vedtak om bygging av Forneubane og muligheter for utbyggingsavtaler danner grunnlag for at rådmannen tilrår en planramme på 11 000 boliger. Ettersom grunneierbidraget er fiksert til 2,040 mill vil en

reduksjon av planrammen vil gjøre at bidraget pr kvadratmeter utbygging øker. Akershus fylkeskommune anser det i så tilfelle som særs krevende å få på plass en bindende avtale om grunneierbidrag. Uten slike avtaler vil ikke Stortinget anse banen som fullfinansiert og grunnlaget for vedtak om igangsetting vil ikke være tilstede..

«Fornebu ble ikke bygget på en dag...»

Rådmannen ønsker å legge mer vekt på hvordan byen bygges over tid, enn kun et fiksert bolig-tall. Hvert enkelt delområde må bygges med gode kvaliteter både som enkeltstående boligfelt, men også som en integrert del av en bystruktur under utvikling. Rådmannen vil også presisere at utbyggingen vil skje over svært lang tid.

Boligbyggingen på Fornebu ble påbegynt i 2004, i Rolfsbukta. Ettersom ca 2 500 boliger er bygd, vil det med gjeldende ramme på 6 300 boliger ennå gjenstå i underkant av 4 000 boliger, noe som tilsier at Fornebu fortsatt vil bygges i 10-12 år fremover i tid. Hvis boligrammen økes med 4 700 boliger, er det ikke usannsynlig at utbygging vil foregå helt frem til 2045. Skissen under illustrerer hvordan boligutviklingen vil kunne strekke seg over tid hvis det bygges ca 300 boliger på år på Fornebu.

Det finnes mange erfaringer med skadevirkning av for rask urbanisering. I norsk sammenheng forbindes dette med drabantbyutbyggingen på 1970 og -80-tallet og knyttet til sosial rotløshet, overvekt av folk i samme alder og livssituasjon, og at utbygging av kommunal service lå akterut i forhold til innflyttingen. I de nærmeste årene er det spesielt viktig å få på plass gode kultur og ungdomstiltak som kan bygge samhold og identitet.

Disse utfordringene ønsker kommunen å forebygge. Derfor fremmes «Fornebu 2035 – Strategi for utvikling av fornebusamfunnet». I strategien tar rådmannen utgangspunkt i at kommunen ønsker å arbeide nært med befolkning, organisasjoner og næringsliv, og utvikle løsninger på konkrete samfunnsbehov sammen med dem. Ved å arbeide med konkrete tema, kan det skapes løsninger for fellesskapet som mange har eierskap til. Samtidig kan det utvikles relasjoner, kunnskap og erfaringer som på sikt gjør slikt samarbeid enklere og dypere.

Trafikkutfordringer

Tidsperspektivet er viktig for trafikkutviklingen på Fornebu. Rådmannen legger til grunn at trafikkbildet vil og må være endret i løpet av de neste 10-15 år, særlig som følge av nasjonale og

internasjonale klimaforpliktelser. Forneubanen og Vestre lenke vil være på plass ca 2025. Det er mye som tyder på at vi som samfunn står overfor store endringer i reisemiddel valg. Flere vil kunne velge å ikke ha egen bil ettersom det vil være gode kollektivtilbud og bilpool/bildelings ordninger. Planen forutsetter en endring av bilbruk over tid, både som et resultat av tunge nasjonale trender mht redusert bilbruk og at plangrepet på Fornebu legger opp til at en større del av boligtilbudet vil være mer bymessig og dermed at færre velger å ha bil. Rådmannen legger opp til at kommunedelplanen skal underbygge denne utviklingen. Det er dog viktig å understreke at tidsfaktoren her er viktig.

Inntil Forneubanen og ny adkomst «vestre lenke» fra E18 er på plass, er det nødvendig å avpasse utbyggingstakten for å unngå større trafikale problemer. Rådmannen mener på denne bakgrunn at økt utnyttelse til ca 11 000 boliger betinger, og forplikter kommunen til:

- En moderat omfang av utbyggingen de første årene med om lag 300 boliger årlig slik at det ikke bygges mer enn ca 1500 nye boliger før banen er på plass. Derfor legger rådmannen til grunn at hoveddelen av utbyggingene først vil være innflyttingsklare etter at banen er på plass.
- Fram til banen og Vestre lenke er på plass og en ser effektene av endringer i reisevaner er det viktig å sikre tilstrekkelig kapasitet på Snarøyveien. Planen legger opp til at en ombygging av Snarøyveien til bygate vil skje suksessivt og knyttet til utbyggingen av de tilliggende delområdene

Vedlegg:

Del 2 - Fornebu - kommunedelplan 3 - 2.gangsbehandling	4268614
Plankart 2. gangs behandling - Fornebu - kommunedelplan 3	4231093
Bestemmelser 2. gangs behandling - Fornebu - kommunedelplan 3	4231087
Planbeskrivelse 2.gangsbehandling - Fornebu - kommunedeplan 3	4231116
Overordnet prinsipplan for gate-, park- og byromsstruktur -	3875945
Prinsipp for utvikling av Snarøyveien fra vei til gate – illustrasjon	4262526
Konsekvensutredning - sammenstillingsrapport	3875957
Tilleggsutredning trafikk - 16.10.2018	4231170
Notat MUA og høyder – 22.10.2018	4231202
Notat - tilleggsvurderinger trafikk_Norconsult_10-4-2018	3976516
Notat - vurdering buss på Forneburingen_Norconsult_10-4-18	3976515
Støyutredning	3875960
Luftutredning	4032175
ROS-analyse	4032176
Miljøprogram 2.gangsbehandling - Fornebu - kommunedelplan 3	4231270
Notat innspill i planprosessen	4032178
Merknader til høringen med sammendrag og kommentarer - Fornebu - kommunedelplan 3	4231279
Samling merknader - Offentlige instanser	4261798
Samling merknader - Grunneiere og utbyggere	4261799
Samling merknader - Organisasjoner og foreninger	4261797
Samling merknader - Vel og private	4261796

Samling merknader - Mottatte etter fristen	4261800
Notat - høring av endringer og tillegg iht. formannskapsvedtak 213-18 (FSK - 04518) - rådmannens kommentarer	4241427
Frafall - innsigelse fra Statens vegvesen	4255494

Behandlingen i møtet 05.02.2019 Eldrerådet

Votering:

Rådmannens forslag tas til orientering.

Eldrerådet-05.02.2019- 009/19:

Vedtak:

Saken tas til orientering.

Behandlingen i møtet 04.02.2019 Råd for mennesker med nedsatt funksjonsevne

Votering:

Rådmannens forslag tas til orientering.

Råd for mennesker med nedsatt funksjonsevne-04.02.2019- 008/19:

Vedtak:

Saken tas til orientering.

Behandlingen i møtet 29.01.2019 Formannskapet

Forslag fremmet av Siw Wikan, H

Tilleggsbestillinger / avklaringer KDP3

1. Er den sosiale infrastrukturen mht. kultur/idrettsanlegg/svømmeanlegg tilstrekkelig dimensjonert for oppimot 30 000 innbyggere?
2. Er seilsportsentret i Rolfsbukta sikret fullfinansiering?
3. For å få til en tettere og mer variert boligbygging ala «Malmø» vil da MUA fra 30 til 50 pr 100m2 gjøre det mulig å få til en slik boligbygging? Ref. §13 kvalitetskrav og uteoppholdsareal for bolig. Hvis ikke, hvilken MUA anbefales?
4. Det er ønskelig med en variert boligsammensetning slik at flere kan ha en boligkarriere på Fornebu. Hvilke virkemidler har kommunen for å styre størrelsen på boligene for å sikre at det finnes tilstrekkelige små boliger som en inngang i boligmarkedet og familieboliger med størrelse tilpasset flere barn?
5. Bærum Kommune har ingen høyhusstrategi pr. dd. og ref. siste måneders høyhusdebatt ber vi rådmannen se på om det ikke er hensiktsmessig å få en sak til politisk behandling som bla. omhandler definisjon av høyhus, skal Bærum ha høyhus og hvilke definerte områder som kan være aktuelle i så tilfelle. Når vil det være aktuelt å få en slik sak til behandling?
6. Flere har påpekt at det bør legges opp til en enveis matebussløsning på Forneburingen, kan

rådmannen komme med en vurdering av en slik løsning.

7. Tar utbyggingsavtalene høyde for:

- a. Fullfinansiering av et flerbrukshus med kirkerom på tomten ved Fornebu S?
- b. Fullfinansiering av utviklings/verneprogram for Nansenparken og de andre grønt/rekreasjonsområdene?
- c. Fullfinansiering av tiltak for å beskytte det biologiske mangfoldet i naturreservatene med tilhørende buffersoner?

Forslag fremmet av Torbjørn Espelien, Frp

1. Hva må gjennomsnittsboligen være i kvm, dersom man skal sikre samme grunneierbidrag ved 8000 boliger som ved rådmannens forslag til 11000 boliger.
2. Hva er minimum avstand mellom Townhouses i andre sammenlignbare land, sett opp med den minimumsavstanden vi benytter i Bærum for MUA, med et minimum på 17 meter?
3. Hvordan må bestemmelsene utformes dersom man skal holde seg til kommuneplanen og beholde en maks etasjehøyde på 5 etg, samt at det skal være en tredjedel småhus/rekkehus?

Forslag fremmet av Kjell Maartmann-Moe, Ap

Det bes om et notat om hele spekteret av møteplasser ute og inne for innbyggerne på Fornebu.

Forslag fremmet av Ole Andreas Lilloe-Olsen, V

Det rapporteres fra ornitologisk forening om tilbakegang for mange fuglearter på Fornebu. Enkelte arter er nærmest forsvunnet. Hva kan gjøres for å sikre at det biologiske mangfoldet kan restaureres og hva gjøres for at det ikke blir ytterligere redusert?

Forslag fremmet av Signe Bakke Sølberg Johannessen, MDG

1. Kan rådmannen utdype de praktiske konsekvensene ved å endre BRA-bestemmelsene for området 7.4 i planen? MDG ønsker at den reelle betydningen av å holde utbyggingsvolumet i reserve forklares ytterligere og at det belyses hvor vurderingen av hva som er fremragende kvaliteter i andre boligprosjekter det er mulig å omdisponere dette volumet til skal tas.
2. Vi ønsker en analyse av muligheten for å erstatte 90 % av ordinær parkeringsnorm med bilpoolordninger for dette området spesifikt.
3. Vi ønsker seg også en grundigere utgreiing av den sannsynlige fordelingen av ulike boligtyper i området, med 11 000 boliger som utgangspunkt. Sannsynligheten for ettromsleiligheter, som vil åpne for en viktig gruppe førstegangskjøpere, må gjerne utdypes.

Forslag fremmet av Terje Hegge, H

I bestemmelsene står det minimum 20 % av leilighetene skal være under 50 kvm.

Mener kommunestyret har vedtatt inntil 20 % leiligheter under 50 kvm. Dette i boligpolitisk plattform.

Hvis dette stemmer vil dette bli endret til realitetsbehandlingen?

Forslag fremmet av Bjørn Røtnes, H

Hvor mange boliger er det mulig å bygge på Fornebu før kapasitetsgrensen på transportsystemet er nådd, hvis ikke Fornebusbanen eller vestre lenke på tilknytningen til E18 er realisert.

Forslag fremmet av Kjell Maartmann-Moe, Ap

Utbyggingsavtaler: Rådmannen bes om et notat om hvordan avtaleverket mellom kommunen og utbyggerne vil påvirke det politiske handlingsrommet på kort og lang sikt.

Sakene 025, 026/19 ble åpnet for samtidig behandling.

Formannskapet-29.01.2019- 025/19:**Vedtak:**

Spørsmål og tilleggsbestillinger fremkommet i formannskapets møte vil bli besvart av rådmannen i henhold til vedtatt tidsplan for behandling av Fornebusakene.

Behandlingen i møtet 15.01.2019 Formannskapet**Forslag fremmet av Lisbeth Hammer Krog, H****Behandlingsprosess:**

Tirsdag 29.01: behandling i formannskapet 1. gang med mulighet for partiene til å gjøre tilleggsbestilling av aktuelle temaer fra rådmannen.

4.3-6.3: behandling i rådene

Torsdag 28.02: behandling i planutvalget 1. gang

Tirsdag 05.03: åpent høringsmøte for formannskapet og planutvalget

Torsdag 14.03: behandling i planutvalget 2. gang

Tirsdag 19.03: behandling i formannskapet 2. gang

Onsdag 27.03: behandling i kommunestyret

Votering:

Ordførerens forslag ble enstemmig vedtatt.

Formannskapet-15.01.2019- 013/19:**Behandlingsprosess:**

Tirsdag 29.01: behandling i formannskapet 1. gang med mulighet for partiene til å gjøre tilleggsbestilling av aktuelle temaer fra rådmannen.

4.3-6.3: behandling i rådene

Torsdag 28.02: behandling i planutvalget 1. gang

Tirsdag 05.03: åpent høringsmøte for formannskapet og planutvalget

Torsdag 14.03: behandling i planutvalget 2. gang

Tirsdag 19.03: behandling i formannskapet 2. gang

Onsdag 27.03: behandling i kommunestyret

Dato: 25.02.2019 Arkivkode: Bilag nr: Arkivsak ID: 19/3587 J.post ID: 19/35239
 Saksbehandler: Heidi Hesselberg
 Saksansvarlig: Morten Svarverud

Behandlingsutvalg	Møtedato	Politisk saksnr.
Ungdomsrådet	04.03.2019	014/19
Råd for mennesker med nedsatt funksjonsevne	04.03.2019	014/19
Hovedutvalg for barn og unge		
Hovedutvalg for bistand og omsorg		
Hovedutvalg for miljø, idrett og kultur		
Formannskapet		

Avlastningstilbud til barn og unge med utviklingshemming - fremtidig behov og kapasitet

Rådmannens forslag til vedtak:

1. Det igangsettes planarbeid med sikte på å utvide samlet kapasitet for avlastningsplasser til barn og unge med 3–6 rom.
2. Det igangsettes planarbeid for utskifting av Glitterudveien barnebolig med ny barne- og avlastningsbolig med 8–10 rom på tomten nær Haug skole og ressurscenter.
3. Rådmannens redegjørelse om fremtidig kapasitet og behov for avlastningstilbud til barn og unge med utviklingshemming i avlastnings- og barnebolig tas for øvrig til orientering.

SAKEN I KORTE TREKK

Denne saken gjelder kapasitet, og behov for avlastningstilbud til barn og unge med utviklingshemming i avlastnings- og barnebolig. Saken beskriver dagens situasjon, behovet for oppgradering av eksisterende bygg og kapasitet i tiden fremover.

Tidligere behandling

Temaet er tidligere beskrevet i Hovedutvalg for barn og unges sak 2/18

[Haugtun - Vurdering av mulighet for bygging av avlastningsbolig/barnebolig](#)

[ved Haug skole og ressurscenter- orientering](#). Rådmannen vurderer at samling av alle nåværende avlastnings- og barneboliger på samme sted, slik det er beskrevet i denne saken, ikke lenger er et aktuelt alternativ.

Redegjørelse og vurdering

Det er 5 avlastnings- og barneboliger i kommunen som samlet har 32 rom, og gir tjenester til i underkant av 80 familier. Prognosen tilsier noe vekst, men veksten er ikke så stor som tidligere antatt for avlastning i avlastnings- og barneboligene.

For å planlegge dimensjonering av antall avlastnings- og barneboliger og totalt antall rom har Rådmannen vurdert fremtidig behov. Konklusjonen er at det er behov for å øke kapasiteten med 3–6 rom i tillegg til de 32 rommene som finnes i dag. Det er i tillegg behov for oppgradering og endring av dagens bygg. Dette kan løses på flere måter, både ved et nytt bygg og utvidelse av eksisterende.

Rådmannen vil derfor utrede mulighetene for å bygge en ny avlastnings- og barnebolig med 8–10 rom på tomten ved siden av Haug skole og ressurscenter. Dette for å møte det økte behovet, samt for å utvikle de 8 rommene ved Glitterrudveien barnebolig som ikke er egnet som avlastnings- og barnebolig. Tomten ved Haug skole og ressurscenter har fine uteområder, samt at beliggenheten ved siden av Haug skole gir ytterligere muligheter.

Det vil også bli vurdert om Solbergveien avlastningsbolig kan utvides med 2 rom. I tillegg er det en mulighet å utvide Klokkersvingen avlastningsbolig med 1 rom og 1 bad.

Ved Helgerud avlastningsbolig er det behov for ett mer tilpasset bygg for beboere og ansatte, her vil det også bli vurdert en utvidelse.

Intern prosess og ekstern medvirkning

Ved tidligere behandlinger er Rådmannen bedt om å involvere foreldre. Det er gjennomført flere møter med foreldre, sist ved et åpent møte i Rådhuset 12.2.2018. Det er kommet innspill både fra foreldre og Husbanken om at et prosjektet med 35 plasser er for stort, noe som er tatt til følge i de planer som presenteres i denne saken.

I det videre arbeidet vil brukerorganisasjoner, foreldre og ansatte involveres.

DEL 2 – MER OM SAKEN:

Avlastnings- og barneboligene i kommunen består i dag av 5 bygg med tilsammen 32 rom, hvor det gis tjenester til i underkant av 80 familier. Dette er Klokkersvingen avlastningsbolig, Solbergveien avlastningsbolig, Høvik avlastningsbolig, Glitterrudveien barnebolig og Helgerud barnebolig.

I løpet av høsten 2018 er det gjennomført en kartlegging av hvilken type avlastning og hvilke behov familier med barn med utviklingshemming har. Kartleggingen viser at det er en mindre vekst enn tidligere antatt, men at det fortsatt er behov for å øke antallet rom fra dagens 32 opp mot 38 rom.

Rådmannen mener dette kan løses på flere måter, både ved ett nytt bygg og utvidelse av eksisterende bygg. Dette vil gi kommunen gode forutsetninger til å gi avlastning i avlastnings- og barneboliger som er tilpasset brukernes behov.

Eiendommene: status og muligheter

Det er gjort en ekstern kartlegging av de ulike byggene, tomtene og de fremtidige muligheter. I tillegg er det gjort en intern vurdering av boligene sammen med ledere og personal i forhold til brukerbehov og driftsmessige behov. Nedenfor følger en kort sammenfatning av det enkelte bygg.

Klokkersvingen avlastningsbolig består i dag av 5 rom som benyttes til avlastning.

Positive sider

Klokkersvingen avlastningsbolig har god beliggenhet. Avlastningsboligen er nærmeste nabo til en skole og en barnehage som har uteområder som brukes på kveld og i helger. Det er i tillegg kort vei til Haug Skole og ressurscenter, der flere av barna har skoletilbudet sitt. Avlastningsboligen har også gode tilrettelagte innearealer.

Utfordringer

Den største utfordringen med bygget er at det er vanskelig å tilrettelegge for de som har behov for å en del tid for seg selv, i tillegg til at det er ett bad for lite.

Muligheter

Kartleggingen viser at det kan se ut som at det er mulig å utvide Klokkersvingen avlastningsbolig med 1 rom og 1 bad.

Solbergveien avlastningsbolig består i dag av 5 rom som benyttes til avlastning.

Positive sider

Avlastningsboligen har ett stort og godt egnet uteområde. Bygget er nylig vedlikeholdt både innvendig og utvendig. Det er utført flere utbedringer innendørs blant annet støyreducerende tiltak, og bygningsmessige endringer for å tilrettelegge bedre for de som har behov for å en del tid for seg selv.

Utfordringer

Det er for få baderom, ett fellesareal for lite, for lite lagringsplass og for små personalarealer.

Muligheter

Kartleggingen viser at tomten er stor nok til å utvide bygget med 2 rom, 1 bad, fellesareal og personalfasiliteter.

Høvik avlastningsbolig består i dag av 7 rom for ungdom over 18 år.

Avlastningsboligen er godt tilrettelagt og har fine utearealer. Bygget ble utvidet med to plasser høsten 2017, og det er ikke mulighet for ytterligere utvidelser.

Helgerud barnebolig består i dag av 7 rom som benyttes til avlastning.

Positive sider

Barneboligen ligger på en fin og godt tilrettelagt tomt, med godt skjermet uteområde. Deler av bygget ble rehabilitert våren 2016.

Utfordringer

Bygningen består av små rom og trange ganger som gjør ivaretagelse av sikkerheten for beboere og

ansatte krevende. Fellesarealene er ikke godt nok tilrettelagt for beboerne, og det er stor slitasje på bygget.

Muligheter

Beliggenheten og tomten er godt egnet, men drift på lengre sikt krever en total renovering av hele bygget.

Glitterrudveien barnebolig består av 8 rom som benyttes til avlastning

Utfordringer

Uteområde er lite, bratt og dårlig egnet for beboerne. Innendørs gir små rom, lav høyde under taket og smale døråpninger utfordringer for driften. Heisen er ikke stor nok til frakte både beboere i rullestol og personalet samtidig, den har heller ikke mulighet for å frakte seng eller bære. Derfor er det nylig opparbeidet utendørs rømningsvei fra 2. etasje rundt bygget med varmekabler for å ivareta brannsikkerheten i bygget.

Muligheter

Bygget er ikke egnet som avlastning- og barnebolig.

Tomt ved siden av Haug skole og ressurscenter (Haugtun) er stor og har flere muligheter, for eksempel til et tilrettelagt bygg med tilpasset uteområde.

For å møte det økte behovet, samt avvikle de 8 rommene ved Glitterrudveien barnebolig vil Rådmannen utrede mulighetene for å bygge en ny avlastnings- og barnebolig med 8–10 rom på tomten ved siden av Haug skole.

Ett nytt bygg bør av sikkerhetsmessige og driftsmessige hensyn ikke være over flere etasjer, og må deles inn to bogrupper med tilhørende stue og kjøkken. Hvert rom vil få eget bad.

Muligheter for samdrift og samarbeid

Ved å bygge en ny avlastnings- og barnebolig ved siden av Haug skole og ressurscenter kan kommunen oppnå flere gevinster. Haug skole og ressurscenter har tilrettelagte fasiliteter både inne og ute. Bruk av skolebygg og uteområder på kveld og helg vil være et gode for beboere ved en eventuell ny avlastnings- og barnebolig. Det vil også gi muligheter for kompetansedeling mellom Haug skole ressurscenter og avlastnings- og barneboligene. I tillegg kan det være aktuelt med samarbeid om ressurser og bruk av personell på tvers, for å redusere antallet ansatte det enkelte barn må forholde seg til.

Rådmannen er av Hovedutvalg for barn og unge bedt om å vurdere «om det er hensiktsmessig med felles drift og administrasjon for Haugtun og Haug skole, jf. ønsket om en dør inn». Rådmannens vurdering så langt er at det ikke er hensiktsmessig med en felles ledelse av Haug skole og ressurscenter og for den nye avlastnings- og barneboligen. Bakgrunnen for dette er at rådmannen mener at det ikke er hensiktsmessig å dele opp driften av avlastnings- og barneboligene, da det er stor grad av samarbeid mellom disse for å sikre best mulig tjenester for barna og deres foreldre. Det er heller ikke nødvendigvis de samme barn som går på Haug skole og ressurscenter, som har avlastning i en ny avlastnings- og barnebolig på denne tomten. Det er i dag stor drift med mange ansatte ved begge enhetene. Dersom dette skulle vært samlet under en felles ledelse, vil det bety at tjenesteleder ved Haug skole og ressurscenter også vil få ansvar for drift av avlastningstjenester

hele døgnet og vil måtte forholde seg til to forskjellige lov- og avtaleverk for tjenestene som ytes.

Dato: 25.02.2019 Arkivkode: Bilag nr: Arkivsak ID: 19/796 J.post ID: 19/40162
 Saksbehandler: Liv Eva Wiedswang
 Saksansvarlig: Jostein Kandal Sundet

Behandlingsutvalg	Møtedato	Politisk saksnr.
Ungdomsrådet	04.03.2019	015/19
Hovedutvalg for miljø, idrett og kultur		
Hovedutvalg for barn og unge		
Hovedutvalg for bistand og omsorg		
Planutvalget		
Formannskapet		
Kommunestyret		

Klimastrategi 2030- status 2018 og plan for 2019

Rådmannens forslag til vedtak:

1. Saken tas til orientering.
2. Klimastrategiens handlingsplan oppdateres i tråd med rådmannens forslag til nye tiltak.

SAKEN I KORTE TREKK

Saken redegjør for status for gjennomføring av Klimastrategi 2030 og tiltakene i handlingsplanen. Saken omhandler også Klimaklokprisen 2019, planlagte aktiviteter i 2019 og en grov tidsplan for revidering av klimastrategien. Rådmannen har som egen sak lagt frem «Bærum Klimafond og Klimasats 2018 og 2019» med forslag til bruk av fondet og forslag til søknader for 2019 (J Post ID 19/671).

Tidligere behandling

Klimaklok Bærum - Klimastrategi 2030: [Kommunestyret-28.02.2018- 019/18](#) Vedtak: «1. Klimastrategi 2030 med handlingsplan vedtas, med de endringer som fremkommer av behandlingen. 2. Rådmannen gis fullmakt til å innarbeide og omnummerere de vedtatte forslagene på egnet sted i klimastrategien, før strategien ferdigstilles. 3. Konkrete tiltak med økonomiske konsekvenser behandles som del av HP. 4. Vedtatte mål, strategier og tiltak i klimastrategien evalueres i neste kommunestyreperiode.»

Klimaklokprogrammet- organisering og ressurser [Formannskapet-29.08.2017- 172/17](#)

Målsettinger og hovedstrategier

Klimastrategi 2030 omfatter 12 mål. Det er 3 overordnede mål og 9 mål knyttet til områdene mobilitet, bygg og ressursbruk.

Hovedmål:

1. I 2020 skal Bærum være etablert som en miljø og klimaklok kommune.
2. I 2050 skal Bærum være et lavutslippssamfunn og innen 2030 skal klimagassutslippene være redusert med minst 40 prosent.
3. I 2027 skal Fornebu være etablert som nullutslippsområde.

Mobilitet:

4. I 2025 skal 30 prosent av personbilene i Bærum være utslippsfrie.
5. I 2025 skal andelen av personreiser med kollektiv, sykkel og gange være 60 prosent og sykkelandelen skal være 7 prosent.
6. I 2020 er andelen kommunalt ansatte som reiser med kollektivt, sykkel eller gange til jobb 57 prosent. Innen 2025 er all personbilbruk i kommunens tjeneste utslippsfri og alle større kjøretøy benytter fossilfritt drivstoff.

Bygg:

7. Boliger, næringsbygg og kommunale bygg i Bærum skal være areal- og energieffektive og ta i bruk fremtidsrettede energiløsninger og klimavennlige materialer.
8. Byggeplassene skal bli utslippsfrie på sikt.
9. Alle nybygg bør ha passiv- eller plusshusstandard innen 2020.
10. I 2020 er energiforbruket i kommunens eiendomsmasse redusert med 12 prosent i forhold til 2016. Det skal jobbes mot en klimanøytral bygningsportefølje.

Ressursbruk:

11. I 2020 er mengde restavfall per innbygger redusert med 30 prosent sammenlignet med 2016, der utsortering av all emballasje inngår.
12. I 2020 har Bærum kommune (som virksomhet) redusert eget forbruk og økt innkjøp av miljø- og klimatilpassede produkter og tjenester.

Det er om lag ett år siden Kommunestyret vedtok klimastrategien og slik sett tidlig å vurdere reell måloppnåelse. Samtidig er det mindre enn to år til målsettingene for 2020 gjengitt over, skal være realisert. Rådmannen vurderer at Bærum er på god vei til å bli en miljø og klimaklok kommune innen 2020. Målsettingen knyttet til kildesortering av husholdningsavfall og energibruk i kommunal bygg kan nås innen 2020. Rådmannen vektla høsten 2017 at målsettingene om at både kommunens medarbeidere og innbyggerne i større grad skal velge kollektiv, sykkel og gange istedenfor bilen var svært krevende. Rådmannens vurderer fortsatt at målene om endring av reisevaner vil kreve betydelig innsats og at måloppnåelse er svært krevende.

Klimastrategien 2030 har 6 hovedstrategier som danner grunnlag for å nå målsettingene.

Hovedstrategi 1: Innbyggere og næringsliv involveres i utvikling av en Klimaklok kommune

Kommunen har allerede etablert samarbeid med blant annet velforeninger og idrettslag, Ruter og Transportøkonomisk Institutt. Klimaklokprisen vil inspirere og heie fram nye aktører og tiltak som kan bidra til å redusere klimagassutslipp samt være nytenkende og nyttig i kommunens eget klima og miljøarbeid.

Kommunen har igangsatt flere tiltak som allerede har gitt resultater og som på sikt vil gi grobunn for

bred tilslutning og måloppnåelse. Positive erfaringer er viktig for å skape aksept for nye løsninger, og gode eksempler er viktig for å demonstrere og skape oppslutning om nødvendig omstilling. SmartBike, utlånsordningene for elsykkel bidrar å skape aksept for elsykkel. Likeledes har «Samkjøring til fritidsaktivitet» vist at endring er mulig, når prosjektet har oppnådd at 97 prosent benytter tilbudet og lar bilen stå.

Som et bidrag til gjennomføring av hovedstrategi 1 er det utarbeidet en veileder, «Levelige Bærum», som beskriver fem innsatsområder for perioden fram til 2020 (se vedlegg);

1. Sosial kapital – innbyggere som deltar gjennom innbyggerpanel og piloter
2. Felles arena – handlekraft, mot og tillit ved at det legges til rette for at fagmiljø, folkevalgte og administrasjon møtes
3. Kunnskapsgrunnlag og historiefortelling (kommunikasjonstiltak)
4. Næringslivet som motor – pilotprosjekter og tiltak i samarbeid med næringslivet
5. Liv leves lokalt – infrastruktur for kortreist liv

Hovedstrategi 2: Legge til rette for at Bærum er stedet der ny teknologi og klimavennlige løsninger testes ut

Godt samarbeid med næringsliv og academia er avgjørende for at Bærum skal lykkes med å bli en arena for utprøving av nye løsninger. Det pågår mange aktiviteter og konkrete resultater viser at kommunen er på vei til å oppnå tydelig posisjon og anerkjennelse som testarena. Kommunen møter strategiske samarbeidspartnere gjennom SmartCity Bærum og kommunens Forsknings- og innovasjonsfond. Utviklingen av Bærum til en kunnskapskommune, blant annet med strukturert samarbeid med NTNU, blant annet om doktorgragsutdanninger, kan også gi viktige bidrag.

Innovative anskaffelser og pilotprosjekter er også viktige bidrag. Veien frem mot Fornebu som et etablert nullutslippsområde i 2027 skal preges av uttesting av ny teknologi og utvikling av nye løsninger. Gjennom å delta i ZEN skal kommunen i samarbeid med forskningsmiljø og næringsliv utvikle løsninger som bidrar til at nullutslippssamfunnet kan realiseres.

Hovedstrategi 3: Klimakommunikasjon som skaper motivasjon

Kommunen har i første fase prioritert kommunikasjon som synliggjør kommunens innsats. Det er oppnådd mange oppslag i presse og sosiale medier om enkelt-tiltak, men i forhold til å oppnå endring av holdninger og handlinger må innsats innenfor kommunikasjon forsterkes. Mer synlighet fremover er planlagt ved mer helhetlig og strategisk bruk av kommunikasjon som verktøy. Mer synlighet skal oppnås ved bedre planlegging og å samordne kommunikasjon på tvers av ulike kommunikasjonskanaler og ulike innsatsområder, tydeliggjøre «Klimaklok» som avsender, og gjennom mer fokus på kunnskapsformidling.

Hovedstrategi 4: Kommunen går foran, "feier for egen dør" og har medarbeidere som ambassadører for Klimaklok kommune

Reduksjon av p-plasser for ansatte og innføring av bilpool i kommunegården er eksempler på hvordan kommunen kan ta i bruk virkemidler og påvirke ansattes reisevaner. Anskaffelse er et virkemiddel for å redusere miljøbelastningen og fremme klimavennlige løsninger. Bærum kommune kjøper varer og tjenester for ca. 2,5 milliarder kroner årlig. Gode rutiner er innarbeidet for å vurdere klima og miljøkonsekvenser i alle anskaffelser og det er viktig å utfordre på miljø og klimahensyn når det er mulig.

Hovedstrategi 5: Kommunen skal måle og vise aktivitetsdata knyttet til klimagassutslipp

Kunnskap om utslipp av klimagasser for hele Bærumsamfunnet og den kommunale virksomheten er viktig for å kunne avgjøre i hvilken grad ulike tiltak virker som forutsatt. Et samarbeid mellom teknologibedrifter (Telenor og Accenture), studenter, SmartCity Bærum og kommunen har resultert i en prototype på et klimadashboard (tiltak 18 i handlingsplanen), som kommunen nå forbereder å ta i bruk.

Hovedstrategi 6: Digitalisering skal bidra til klimavennlige tjenester og løsninger i hverdagen

Digitalisering, globalisering og urbanisering er drivkrefter som endrer arbeidslivet, tjenesteproduksjonen, kommunikasjon og hvordan vi samarbeider. Flere av tiltakene i handlingsplanen har en digital dimensjon knyttet til at enten løsningen er basert på utnyttelse av innsamlet data eller at brukergrensesnittet er en app på smarttelefon. Som hovedstrategi søker vi å utnytte de mulighetene som digitalisering gir og legger vekt på den verdien som digitaliseringen skaper og hvordan det kan bidra til måloppnåelse.

Status for handlingsplanen

Klimastrategi 2030 ble vedtatt 28.2.2018 med til sammen 63 tiltak i handlingsplanen, innenfor innsatsområdene mobilitet, bygg og ressursbruk. Ved bruk av klimafondet 2018 er det det igangsatt ytterligere 4 tiltak som er tatt inn i handlingsplanen.

I vedlegg til saken beskrives samtlige 67 tiltak i handlingsplanen, med status om hva som er gjennomført, hvem som eier tiltaket og om prosjektet er delfinansiert gjennom Klimasats eller Akershus fylkeskommunes Miljøfond. Det er god progresjonen for gjennomføring av tiltakene, et fåtall tiltak er ikke i satt igang, og disse vil starte opp i 2019. Kommunen skal «gå foran og feie for egen dør» og rundt halvparten av tiltakene i handlingsplanen er rettet mot egen virksomhet. Rådmannen foreslår i egen sak «Bærum Klimafond og Klimasats 2018 og 2019» (J Post ID 19/ 671) at fondet i 2019 bidrar til finansiering av ytterligere 8 nye tiltak. Dersom forslagene blir vedtatt vil rådmannen oppdatere handlingsplanen med de nye tiltakene. I tillegg foreslår rådmannen å søke om klimasatsmidler for tilsammen 10 tiltak. Oversikt over de nye tiltakene finnes i vedlegg til saken og detaljert begrunnelse for tiltakene finnes i saken om klimafondet.

Nedenfor følger utdypende beskrivelse av tre de allerede igangsatte tiltakene.

Tiltak #9 Samkjøring til fritidsaktiviteter

Tiltaket skal bidra til å redusere den lokale biltrafikken knyttet til fritidsaktiviteter (følgereiser), samt gi barna gode reisevaner. Bærum kommune har sammen med Ruter og Stabæk fotball etablert en henteordning som omfatter transport av de yngste barna til aktivitet som pågår etter skolen, mens foresatte fremdeles er på jobb. Henteordningen innebærer samkjøring i minibuss og bidrar til færre biler på veiene i rushtiden og gjør hverdagen enklere for foreldrene. Hver dag blir barna transportert med Ruters minibusser fra skole til trening, og etter trening blir de kjørt helt hjem. Ordningen omfatter 130 barn hver dag, mandag til torsdag. Barna er i alderen 7-10 år, og kommer fra 11 skoler. Ordningen startet i januar 2018 med varighet i halvannet år.

I dette prosjektet kombineres den digitale løsningen som er utviklet av Ruter for å ivareta skoleskyss-ordningen med behovet for kjøring i tilknytning til fritidsaktivitet. Barna erfarer at det er enkelt og trygt å kjøre buss, og foreldrene får enklere hverdag. Dette er vinn-vinn. Pilotprosjektet kan danne grunnlag for at tilsvarende løsning med bestillingstransport blir et permanent tilbud. For kommunen har prosjektet også gitt et godt grunnlag for videre samarbeid med både Ruter og idretten.

Tiltak #5 og 23 Smartbike, utlånsordning av elsykkel

To av tiltakene rettet mot sykkel er tiltak 5 SmartBike Bærum og 23 SmartBike intern, som begge er elsykkel-låneordninger rettet mot henholdsvis bedrifter i Bærum og tjenestesteder i Bærum kommune. Gjennom SmartBike-prosjektene ønsker kommunen å se at flere velger å anskaffe sykkel foran bil til og fra jobb ved at bedrifter og tjenestesteder i kommunen enkelt kan teste elsykler en

periode uten kostnader. Utlånsperioden har vært 14 dager.

SmartCity Bærum, Bærum Arbeidssenter og kommunen har samarbeidet i prosjektet. Etter ett års drift har 225 ansatte i bedrifter og kommunale tjenestesteder lånt syklene. I snitt har hver elsyklist syklet 13 km hver dag.

En brukerundersøkelse er gjennomført i forbindelse med evaluering av prosjektet. Undersøkelsen viser at rundt 60 prosent av de som har prøvd en elsykkel gjennom SmartBike kan tenke seg å kjøpe en elsykkel. De færreste hadde prøvd elsykkel tidligere og sykkelene har i hovedsak erstattet bruk av egen bil til og fra jobb. En stor andel opplever at de kommer raskere frem med elsykkel, enn om de reiser kollektivt eller med bil. Konseptet Smartbike vil i 2019 bli videreført for innbyggere i samarbeid med velforeningene.

Utover tiltakene i handlingsplanen pågår en rekke aktiviteter i kommunen som bidrar til målene i Klimastrategi 2030. Spesielt har kommunens Eiendomsavdeling og Planavdeling fokus på klima og miljøhensyn i prosjekter og løsninger. For nye bygg der kommunen er byggherre stilles det nå krav om BREEAM-sertifisering, og flere prosjekter gjennomføres i samarbeid med FutureBuilt. For Kommunegården, der kommunen er leietaker, stilles det også krav om BREEAM-sertifisering. Eiendom har stort fokus på energisparing i kommunale bygg og har de siste årene redusert energiforbruket med mål om å oppnå 12 prosent reduksjon i perioden 2016-2020.

Organisering av Klimaklok-arbeidet

Klimastrategien og målsettingene omfatter hele Bærum, både kommunens egen virksomhet og Bærumsamfunnet med både innbyggere og næringsliv. Rådmannen har derfor etablert et helhetlig program for kommunens arbeid med klimagassreduksjoner. Programmet har ett sekretariat og programleder til overordnet programledelse, mobilisering internt og eksternt, samt oppfølging og rapporteringer. Program som styringsform støtter organisasjonen i forhold til kompleksiteten både når det gjelder målsettinger og bidragsyttere, samtidig som linjeansvar for alle tjenestesteder opprettholdes.

For å sikre forankring, koordinering og gjennomføring av vedtatte tiltak og utarbeidelse av nye tiltak for kommunens egen virksomhet er det opprettet et Klimaprogramråd (KPR) med deltakelse fra alle kommunalsjef-/direktør-områder. Rådet skal bidra til gjennomføringskraft og måloppnåelse og videreutvikle Klimaklok, herunder forberedelse til revidering av gjeldene klimastrategi.

Bærum kommune Klimafond

I handlingsprogram 2018-2021 ble det satt av 32 millioner kroner til klimafondet i budsjettperioden for å følge opp handlingsplanen og styrke innsatsområdene i Klimastrategi 2030. 20 av de opprinnelige 63 tiltakene er delfinansiert gjennom Klimasats, Akershus fylkeskommunes Miljøfond og/eller Bærum klimafond. Det redegjøres for status for disponering av midlene i Bærum Klimafond og status for tiltak finansiert gjennom fondet i en egen sak. Saken redegjør også for pågående klimasats-prosjekter og nye prosjekter det ønskes å søke støtte til i 2019.

Klimaklok 2019, Bærum kommune sin klima og miljøpris

Prisen skal motivere innbyggere og næringsliv til nytenking og endring for et bedre klima og miljø. Innbyggere og næringslivet oppfordres til å nominere kandidater og tiltak til prisen. Aktuelle kandidater vurderes av en jury oppnevnt av hovedutvalg for Miljø, idrett og kultur. Juryen får i mandat å fordele prisbeløpet på 300 000,- til en eller flere kandidater eller tiltak som oppfyller kriteriene. Juryen har startet arbeidet. Utdelingen av klima og miljøprisen skjer årlig, sammenfallende med verdens miljødag 5. juni.

Planlagte aktiviteter 2019

- Sykle-til-jobben aksjonen, starter april
- Oppstart klimakunnskapkampanjen «ORTUS» sammen med cChange, mai og september
- Strandryddeuke med aktivitet på Strandryddedagen, 5. mai

- Urban future + Futurebuilt (UFGC19), der kommunen bidrar med innlegg på konferansen og omvisning på Fornebu med sykkel 25. mai (Miljøhovedstad 2019)
- Utdeling av Klimaklokken 2019 på verdens miljødag 5. juni
- Kommunenes klimakonferanse, Oslo, 12. juni (Miljøhovedstad 2019)
- Arendalsuka (uke 33), miljø, klima og politikk
- Sandvika Byfest i august
- Europeisk Mobilitetsuke, 16.-22. september (Miljøhovedstad 2019)
- Starte lansering av Bærum Klimaklok 2020
- European Week for Regions and Cities 2019, i samarbeid med ORE, Oslo, 7.-10. oktober (Miljøhovedstad 2019)

Frokostmøter (under planlegging): Utslippsfri Fornebu 2027, Klimaklokt Næringsliv, Utslippsfri varetransport og Matsvinn.

Plan for revidering av klimastrategien

Rådmannen legger opp til at revidering av Klimastrategien starter i 2020 og at det først legges frem en sak med plan for revidering i slutten av 2019. Kommunen vil forholde seg til nasjonale målsettinger for klimagassreduksjoner, som innebærer at kommunen er forpliktet til å besørge klimagassreduksjon med 45 prosent innen 2030. Revideringen bør omfatte både målsettinger, strategier og tiltak. Rådmannen legger til grunn at det på samme måte som ved utarbeiding av den første utgaven av klimastrategien vil være bred involvering av innbyggere og næringsliv. Ved revideringen vil indirekte utslipp av klimagasser inkluderes bredt. Som del av grunnlaget for revideringen vil rådmannen sørge for ekstern gjennomgang av måloppnåelse og resultater innenfor utvalgte områder.

Vedlegg:

Vedlegg 1 Status handlingsplan 250219	4354907
Vedlegg 2 Levelige Bærum	4354915

DEL 2 – MER OM SAKEN:

Viktige satsninger der Klimaklok inngår

Klimaklok er tydelig omtalt og fulgt opp gjennom en rekke politiske saker, blant annet:

- [Rådmannens forslag til Handlingsprogram 2019-2022](#) Kommunestyret-05.12.2018- 126/18
- [Anskaffelsesstrategi – Status](#) Formannskapet-18.12.2018 -220/18
- [Oksenøya senter](#) Formannskapet-12.12.2017- 231/17
- Bekkestua barneskole –Politisk behandling (Unntatt offentlighet)
- [Energirapportering for kommunens eiendomsmasse](#) Kommunestyret-04.04.2018- 031/18
- Seminar for Kommunestyret om mobilitet 5. september 2018 og om bildeling 13. november 2018.
- [Handlingsplan sykkel 2018- 2 019 - status og prioriteringer](#) MIK-13.12.2018- 106/18
- [Kommuneplanens arealdel 2017-35 2. gangsbehandling](#) Kommunestyret-04.04.2018- 023/18
- [Kommunal tilrettelegging for ladepunkt](#) Formannskapet-22.05.2018- 097/18
- [Videreføring av SmartCity Bærum for 2018-2022](#) Kommunestyret-24.10.2018- 107/18)

Dato: 25.02.2019 Arkivkode: N-125 Bilag nr: Arkivsak ID: 19/2915 J.post ID: 19/42757
Saksbehandler: Stig Olai Kapskarmo
Saksansvarlig: Stig Olai Kapskarmo

Behandlingsutvalg	Møtedato	Politisk saksnr.
Ungdomsrådet	04.03.2019	016/19

Referatsaker

Forslag til vedtak:

Refererte dokumenter tas til orientering slik de foreligger.

Refererte dokumenter til orientering: